

Overzicht van stappen

Complexe zorg en vrijheidsbeperking sinds 2011

Sinds de casus 'Brandon' in het nieuws kwam op 18 januari 2011 zijn een aantal acties ingezet.

VWS

De staatssecretaris kwam naar aanleiding van deze casus met een plan van aanpak bestaande uit drie onderdelen:

1. het in beeld brengen van de omvang van soortgelijke vrijheidsbeperkende maatregelen in de gehandicaptenzorg;
2. de beoordeling van de kwaliteit van zorg in alle locaties met langdurige vrijheidsbeperkende maatregelen in de gehandicaptenzorg;
3. het vormen van een denktank met als doel langdurige vrijheidsbeperkende maatregelen in de gehandicaptenzorg voorkomen.

IGZ

Mede naar aanleiding van deze casus is er door de Inspectie voor de Gezondheidszorg onderzoek gedaan naar soortgelijke situaties. De IGZ heeft in april, mei en juni 2011 onderzoek verricht bij 24 locaties en daarover verschijnt een tussenrapportage *Kwaliteit van zorg bij langdurige vrijheidsbeperking van mensen met een verstandelijke beperking: vooral de dialoog ontbreekt* op 28 november 2011. Als verbeterpunt geldt volgens de IGZ dat zorgaanbieders de cliënt en/of zijn vertegenwoordiger nog meer moeten betrekken bij de afstemming over vrijheidsbeperking. Tegelijkertijd constateert de Inspectie dat er grote vooruitgang is geboekt in het beter begrijpen van de cliënt door gerichte scholing van medewerkers.

Uit de rapportage van de Inspectie die in december 2012 is verschenen *Extra inspanning noodzakelijk voor terugdringen vrijheidsbeperking in langdurige zorg* blijken grote verbeteringen zichtbaar. In 96% van de gevallen is de cliënt of (wettelijk) vertegenwoordiger op de hoogte van de reden(en) van de toegepaste maatregel en worden vrijheidsbeperkingen multidisciplinair getoetst.

Denktank Complexe zorg

In juni 2012 verschijnt het rapport *Wegen naar vrijheid* van de Denktank Complexe zorg. In deze rapportage geeft de Denktank aan onder de indruk te zijn van de ernst van de situatie van de desbetreffende cliënten. Verder schrijft de denktank dat er veel kennis en expertise aanwezig is in de gehandicaptensector, maar dat het in de omgang met complex probleemgedrag in relatie tot vrijheidsbeperking ontbreekt aan een cliëntgerichte, methodische en multidisciplinaire aanpak. Deze conclusie vraagt enige nuancering, omdat de Denktank zich alleen heeft gericht op een kleine groep cliënten die kampt met uiterst complexe gedragsproblematiek.

VGN

Het bestuur van de VGN heeft in april 2012 besloten tot het organiseren van bijeenkomsten met bestuurders over het ondersteunen van cliënten met een complexe zorgvraag onder de titel *Zo zijn onze manieren*. De VGN wil hiermee komen tot veldnormen voor de ondersteuning van cliënten met een complexe zorgvraag. Deze vier bijeenkomsten vonden plaats in augustus en oktober 2012. Het doel van de

bijeenkomsten is een bijdrage te leveren aan het verminderen van langdurige, veelvuldige en ingrijpende vrijheidsbeperking en het creëren van een nieuw perspectief voor cliënten met een complexe zorgvraag. Het resultaat daarvan zijn 'veldnormen' voor het inschakelen van interne en externe deskundigheid. De rapportage daarvan is in concept klaar en wordt binnenkort gepresenteerd.

De VGN is sinds november 2012 in overleg met VWS om mede invulling te geven aan het actieplan onvrijwillige zorg.

Er is in 2009 in samenwerking met Vilans een verbetertraject *Ban de band; verantwoord afbouwen van onrustbanden* gestart. Er zijn meerdere trajecten gevolgd. Eind 2011 heeft Kenniscentrum Vilans *Vijftig alternatieven voor vrijheidsbeperking* gebundeld in een handzaam boekje. Onlangs is daarvan een geactualiseerde versie verschenen met zestig alternatieven.

Samenvattend

Vanuit de VGN is er volop aandacht voor de groep cliënten met een complexe zorgvraag. De branche herkent zich niet in het beeld dat instellingen cliënten zouden weren uit angst voor reputatieschade. Wel is het zeer moeilijk voor deze doelgroep de juiste woonomstandigheden en de juiste deskundigheid te vinden. Verder zijn de bezetting en continuïteit in de personele ondersteuning een belangrijke voorwaarde. Dat betekent dat er voldoende financiële middelen en een toeslag extreme zorgzwaarte moet zijn toegekend.

Binnen de gehandicaptensector wordt er geïnvesteerd in het terugdringen van ingrijpende en langdurige vrijheidsbeperking.

VGN,

17 januari 2013